

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 35/2012-65

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. januára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti D., a. s., Česká republika, zastúpenej JUDr. R. B., B., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 1, čl. 55 ods. 1 a 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 M Obdo/4/2009 a jeho uznesením z 12. mája 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti D., a. s., o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. septembra 2010 a 15. novembra 2010 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti D., a. s., Česká

republika (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpenej JUDr. R. B., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 1, čl. 55 ods. 1 a 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 M Obdo/4/2009 a jeho uznesením z 12. mája 2010.

Zo sťažnosti sťažovateľa a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako majiteľ zmenky sa návrhom z 23. decembra 2005 podaným na Okresnom súde Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) domáhal proti priamemu zmenkovému dlžníkovi - obchodnej spoločnosti S., a. s., B. (ďalej len „žalovaný“), vydania zmenkového platobného rozkazu na zaplatenie sumy 400 000 000 Kč s príslušenstvom. Okresný súd návrhu vyhovel a rozhodol zmenkovým platobným rozkazom č. k. 2 Zm 952/05-107 zo 17. februára 2006, ktorým žalovaného zaviazal na zaplatenie zmenkovej sumy 400 000 000 Kč so 6 % úrokom od 2. novembra 2005 do zaplatenia, zmenkovej odmeny 1 333 333 Kč a náhrady trov konania vo výške 3 783 150 Sk (125 577,57 €).

Žalovaný podal proti zmenkovému platobnému rozkazu námietky, v ktorých žiadal zmenkový platobný rozkaz zrušiť. Okresný súd na prerokovanie námietok nariadil pojednávanie a po vykonaní dokazovania rozhodol rozsudkom č. k. 2 Zm 952/05-297 z 21. mája 2007 tak, že zmenkový platobný rozkaz v celom rozsahu ponechal v platnosti a žalovaného zároveň zaviazal na náhradu trov konania o námietkach vo výške 7 699 731 Sk (255 584,24 €). Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal žalovaný odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 6 CoZm 42/2007-456 z 28. apríla 2009 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny.

Proti rozsudkom okresného súdu a krajského súdu podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) 10. júna 2009 na podnet

žalovaného mimoriadne dovolanie č. VI/2 Pz 328/09-6 z 9. júna 2009, ktoré odôvodnil v doplnení č. VI/2 Pz 328/09-16 z 21. júla 2009. Sťažovateľ podal 4. septembra 2009 vyjadrenie k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora, pričom podľa sťažovateľa sa najvyšší súd vo svojom rozhodnutí s jeho argumentáciou vôbec nevysporiadal. Najvyšší súd na základe mimoriadneho dovolania rozhodol uznesením sp. zn. 5 M Obdo 4/2009 z 12. mája 2010 tak, že rozsudok krajského súdu č. k. 6 CoZm 42/2007-456 z 28. apríla 2009 v znení opravného uznesenia zo 14. októbra 2009 v spojení s rozsudkom okresného súdu č. k. 2 Zm/952/05-297 z 21. mája 2007 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Sťažovateľ sa domnieva, že pripustením mimoriadneho dovolania a vydaním uznesenia najvyššieho súdu z 12. mája 2010 bola porušená zásada rovnosti účastníkov konania. *«Účel konania o mimoriadnom dovolaní... nebol podľa sťažovateľa v tomto prípade naplnený a práve naopak, uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku došlo k zásahu do sťažovateľovho práva na súdnu ochranu ako aj k zásahu do práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie...»*

Sťažovateľ poukázal na prednosť ustanovení medzinárodnej zmluvy podľa čl. 154c ods. 1 ústavy, na tomto základe „mal dovolací súd priamo aplikovať článok 6 ods. 1 Dohovoru a mal mimoriadne dovolanie zamietnuť.

Sťažovateľ tvrdí, že obdobne, ako tomu bolo napríklad vo veci Kutepov a Anikeyenko proti Rusku, aj v predmetnom prípade je podstatnou otázkou, či inštitút mimoriadneho dovolania podľa § 243e a nasl. OSP,... je v súlade s požiadavkami čl. 6 ods. 1 Dohovoru.“

V súvislosti s rovnosťou účastníkov konania poukázal sťažovateľ na rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva... vo veciach Ruiz-Mateos proti Španielsku z 23. júna 1993, Dombo Beheer B. V. proti Holandsku z 27. októbra 1993 a Ankerl proti Švajčiarsku z 23. októbra 1996, podľa ktorých garancie spravodlivého súdneho konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru majú „zaručiť rovnosť strán a účinnosť kontradiktórneho prerokovania veci tak, aby obe strany... mali možnosť predložiť svoju vec nezávislému a nestrannému súdu za podmienok, ktoré ani jednu zo strán nestavajú do menej výhodného postavenia.“ Primeraná možnosť obhajovať svoju záležitosť pred súdom... sa prejavuje najmä

„v procesnoprávnom postavení účastníkov konania, v spôsobe a rozsahu dokazovania a v iných oblastiach spojených so súdnym uplatňovaním práva.

Uplatnenie mimoriadneho dovolania podľa ustanovení OSP v posudzovanom konaní pred porušovateľom predstavuje podľa sťažovateľa zásah do princípu rovnosti subjektov práva... podľa čl. 12 ods. 1 Ústavy SR, ako aj do rovnosti účastníkov v občianskom súdnom konaní osobitne podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR, a sťažovateľ tvrdí, že ingerencia generálneho prokurátora SR do obchodnoprávneho sporu sťažovateľa predstavuje neoprávnený zásah štátu do sťažovateľovho práva... podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a... do práva [podľa] čl. 6 Dohovoru“» a predstavuje porušenie aj princípu autonómie vôle a dispozičného princípu ako princípov právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľ v rámci svojej argumentácie poukazuje na rozhodnutia ústavného súdu vo veciach sp. zn. PL. ÚS 57/99 a sp. zn. PL. ÚS 43/95 z ktorých vyplýva, že *„ústavnosť inštitútu mimoriadneho dovolania ako aj ústavnosť aktívnej legitímácie generálneho prokurátora SR na jeho podanie predpokladá, že generálny prokurátor SR nemá byť v konaní o tomto mimoriadnom opravnom prostriedku účastníkom konania a že dovolanie nepodáva v záujme jedného účastníka a ani vo svojom záujme, ale že ho podáva v záujme spravodlivosti a zákonnosti súdnych rozhodnutí.“* (citované zo sťažnosti sťažovateľa, pozn.). Podľa sťažovateľa v týchto konaniach by generálny prokurátor mal vystupovať ako *„zástupca záujmov štátu (SR) na zákonnosti, spravodlivosti a vecnej správnosti súdneho konania a rozhodovania [a mal by byť] len zákonným sprostredkovateľom zabezpečenia ochrany práv účastníkov konania“.*

Sťažovateľ uviedol, že v predmetnej veci takéto postavenie generálneho prokurátora pri podaní mimoriadneho dovolania nebolo zachované aj vzhľadom na to, že žalovaný je obchodnou spoločnosťou s väčšinovou majetkovou účasťou štátu. *„Navyše, do úvahy treba vziať aj tú skutočnosť, že prokuratúra SR nebola zriadená ako štátny orgán s atribútom nezávislosti, pretože tento nie je v Ústave SR priamo zakotvený. ... je... nepripustné, aby prokuratúra SR, ako štátny orgán, v súkromnoprávnom spore chránila záujmy štátu ako jedného z účastníkov súdneho konania, a to na úkor druhého účastníka konania, ktorý je súkromnou právnickou osobou.“*

Podľa sťažovateľa k porušeniu označených práv došlo aj napriek platnej právnej úprave mimoriadneho dovolania, podľa ktorej generálny prokurátor podá mimoriadne dovolanie len na podnet oprávnenej osoby a ak sú splnené zákonné podmienky podľa § 243e Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

„... sťažovateľ [sa] odvoláva na judikatúru ESLP týkajúcu sa prípadov, v ktorých na základe procesného úkonu osoby odlišnej od účastníkov konania, a to hoci aj na podnet niektorého z účastníkov konania, došlo ku zrušeniu právoplatného a záväzného súdneho rozhodnutia. ESLP opakovane dospel k názoru, že v dôsledku zrušenia právoplatného a záväzného súdneho rozhodnutia došlo k porušeniu čl. 6 Dohovoru.“

Sťažovateľ v tejto súvislosti poukázal na rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vo veciach Kutepov a Anikeyenko proti Rusku z 25. októbra 2005, Brumărescu proti Rumunsku z 28. októbra 1999, Cornif proti Rumunsku z 11. januára 2007, Tripon proti Rumunsku (č. 1) z 23. septembra 2008, Tripon proti Rumunsku (č. 2) z 23. septembra 2008, SC Maşinexportimport Industrial Group SA proti Rumunsku z 1. decembra 2005.

Pokiaľ ide o rozsudok vo veci Tripon proti Rumunsku (č. 1), uviedol, že *„ESLP v predmetnom prípade nepripísal žiadnu dôležitosť tomu, že obe strany mohli požiadať generálneho prokurátora o intervenciu v ich súkromnoprávnom spore. ESLP zásah generálneho prokurátora do takéhoto súkromnoprávneho súdneho konania označil za prirážajúci faktor, pretože, hoci tento štátny úradník konal na základe podnetu účastníka súdneho konania, podanie mimoriadneho dovolania bolo ponechané výlučne na voľnej úvahe generálneho prokurátora. ... preto dospel k záveru, že zrušenie dotknutého právoplatného a záväzného rozhodnutia porušilo sťažovateľovo právo... podľa čl. 6 ods. 1 ...“*.

Na základe analýzy právnej úpravy mimoriadneho dovolania v Občianskom súdnom poriadku sťažovateľ uviedol, že „predloženie podnetu na podanie mimoriadneho dovolania automaticky neznamená, že inštitút mimoriadneho dovolania bude využitý. ... Stanovenie

povinnosti generálneho prokurátora SR podať mimoriadne dovolanie, ak sú zákonné podmienky naplnené, v sebe podľa názoru sťažovateľa nevyhnutne implikuje ponechanie hodnotenia, či v tom ktorom prípade predpoklady na podanie mimoriadneho dovolania naplnené boli alebo neboli, generálnemu prokurátorovi SR, a teda nutne v sebe zahŕňa voľnú úvahu generálneho prokurátora SR. ...

Na základe vyššie uvedených skutočností možno preto dospieť k záveru, že podanie mimoriadneho dovolania je podľa platného právneho poriadku SR v konečnom dôsledku ponechané na voľnej úvahe generálneho prokurátora SR, ktorý je v postavení vedúceho ústredného orgánu štátnej správy.“.

Sťažovateľ v ďalšej časti svojej sťažnosti uviedol, že „inštitút mimoriadneho dovolania zakotvený v právnom poriadku SR narúša princíp právnej istoty, a spochybňuje preto princíp právneho štátu deklarovaný v čl. 1 ods. 1 Ústavy SR“.

V súvislosti s princípom právnej istoty ako jedným z aspektov právneho štátu, vychádzajúc z rozhodnutia Tripon proti Rumunsku (č. 2), poukázal sťažovateľ na to, že princíp právnej istoty „okrem iného vyžaduje, aby tam, kde súdy právoplatne (s konečnou platnosťou) rozhodli o predmete sporu, toto ich rozhodnutie nebolo spochybňované“.

Ani časové obmedzenie na podanie procesného úkonu, ktoré vedie k zrušeniu právoplatného rozhodnutia, „nie je podľa ESLP postačujúce na to, aby existenciu takéhoto inštitútu dostačujúco ospravedlňovalo...“. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na rozsudky ESLP vo veciach Tripon proti Rumunsku (č. 2), Brumărescu proti Rumunsku, SC Maşinexportimport Industrial Group SA proti Rumunsku, Cornif proti Rumunsku a Asito proti Moldavsku.

„Na základe vyššie uvedeného sťažovateľ preto dospel k názoru, že jednoročná lehota na podanie mimoriadneho dovolania podľa OSP, ktorá začína plynúť od právoplatnosti napádaného rozhodnutia súdu, nie je vo vzťahu k posúdeniu zlučiteľnosť mimoriadneho dovolania s princípom právnej istoty a teda aj s čl. 6 ods. 1 Dohovoru relevantná.“.

Vychádzajúc z judikatúry ESĽP, zachovanie právnej istoty (t. j. vlády práva) predpokladá dodržiavanie princípu res iudicata...“.

S poukazom na rozsudok ESĽP vo veci Delcourt proti Belgicku zo 17. januára 1970 sťažovateľ uviedol, že „systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru musí byť nevyhnutne v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru...

... Sťažovateľ v tejto súvislosti zdôrazňuje, že vo všeobecnosti, pre použitie mimoriadnych opravných prostriedkov platí, že sú prípustné iba vo výnimočných prípadoch.

... Akýkoľvek mimoriadny opravný prostriedok môže byť teda pripustený len v prípade mimoriadnych a výnimočných pochybení.“. V kontexte s touto argumentáciou sťažovateľ poukázal na rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 393/08 a sp. zn. PL. ÚS 57/99.

Vo vzťahu k rozhodnutiu vo veci Roseltrans proti Rusku z 21. júla 2005 sťažovateľ poukázal na závery ESĽP, podľa ktorého čl. 6 ods. 1 dohovoru bol porušený „v tých prípadoch, kedy k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci oproti právnemu názoru vnútroštátnych súdov, ktoré vec s konečnou platnosťou prejednali a meritórne rozhodli“.

V rozsudku vo veci Stere a ostatní proti Rumunsku z 23. februára 2006 „ESĽP uviedol, že v prípade, kedy by účastník konania napádal právoplatné súdne rozhodnutie iba za účelom dosiahnuť nové prejednanie, posúdenie a rozhodnutie vo veci, zrušením právoplatných rozhodnutí by dochádzalo k vytvoreniu prostredia právnej neistoty vedúceho k úpadku dôvery občanov v právny systém a v dôsledku toho aj dôvery v právny štát.

V tejto súvislosti považuje sťažovateľ za podstatné poukázať preto na skutočnosť, že nastolenie právnej neistoty sťažovateľa v dôsledku zrušenia právoplatného rozhodnutia, ktorým sa návrhu sťažovateľa v celom rozsahu vyhovel je o to závažnejšie, že sťažovateľov nárok bol posúdený zhodne súdom prvého stupňa a tiež súdom odvolacím.“.

Sťažovateľ uviedol, že požiadavka zachovania právnej istoty nie je absolútna, vždy je však potrebné posudzovať primeranosť zásahu do princípu právnej istoty. Poukázal na

závery ESLP v rozsudku vo veci Abdullayev proti Rusku, podľa ktorých «v záujme právnej istoty, implicitne zahrnutej v čl. 6 Dohovoru, by právoplatné rozsudky, vo všeobecnosti mali zostať „nedotknuté“. K ich zrušeniu by preto malo dochádzať iba za účelom nápravy zásadných väd. Podľa názoru vysloveného ESLP, v žiadnom prípade však za takú vadu nemožno označiť skutočnosť, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory (dve odlišné právne posúdenia), a ESLP dospel k záveru, že takýto dôvod nemožno považovať za opodstatnený pre znovuposúdenie veci.

Odvolávajúc sa na dôvodenie ESLP uvedené v § 36 rozsudku vo veci Sutyazhnik proti Rusku,... je podľa názoru sťažovateľa aj v predmetnom prípade potrebné posúdiť, či okolnosti tohto prípadu, t.j. dôvody uvedené generálnym prokurátorom SR v mimoriadnom dovolaní, môžu byť považované za takú zásadnú vadu, ktorá by vyžadovala mimoriadne preskúmanie dotknutých rozhodnutí, ktoré predstavujú vec rozsúdenú.

Sťažovateľ sa v tejto súvislosti ďalej opiera o judikatúru ESLP, v zmysle ktorej bola opodstatnenosť použitia mimoriadneho opravného prostriedku za účelom zrušenia súdneho rozhodnutia a prípustnosť odklonu od zachovania princípu právnej istoty uznaná v prípadoch, kedy v priebehu konania došlo k závažným procesným pochybeniam konajúcich súdov, t. j. k vadám konania,... avšak nie v prípadoch odlišného hodnotenia skutkového stavu a odlišných skutkových a právnych záverov niektorého z účastníkov konania oproti skutkovému a právnemu posúdeniu vyslovenému súdom v rámci riadneho konania.».

V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na rozsudky ESLP vo veciach Ukraine-Tyumen proti Ukrajine z 22. novembra 2007, Sutyazhnik proti Rusku z 23. júla 2009, Eugenia a Doina Duca proti Moldavsku z 3. marca 2009 a Bulgakova proti Rusku z 18. januára 2007.

„Sťažovateľ poukazuje na to, že uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku je podľa právneho poriadku SR priamo dostupné účastníkovi konania v prípade závažných pochybení na strane súdu, a to prostredníctvom niektorého z dovolacích dôvodov zakotvených v § 237 OSP... v predmetnom prípade sa také závažné pochybenia konajúcich súdov... nevyskytli, nebolo podľa názoru sťažovateľa uplatnenie mimoriadneho dovolania...

zlučiteľné s čl. 6 Dohovoru. V prípade vyskytnutia sa závažných pochybení konajúcich súdov by totiž dovolanie z dôvodov podľa § 237 OSP podal sám žalovaný...“

Sťažovateľ uviedol, že generálny prokurátor napadol mimoriadnym dovolaním rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu «poukázaním na pochybenia konajúcich súdov, ktoré mali spočívať v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c) OSP) a rovnako v tom, že konanie malo byť zároveň zaťažené inými vadami, ktoré mali mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm. b) OSP). Sťažovateľ uznáva, že síce citované dôvody predstavujú zákonom stanovené dovolacie dôvody taxatívne uvedené v § 243f ods. 1 OSP, avšak podľa názoru sťažovateľa, úspešné napadnutie vyššie uvedených rozsudkov prostredníctvom dôvodov skutočne namietaných generálnym prokurátorom SR v odôvodnení mimoriadneho dovolania predstavuje porušenie princípu právneho štátu a neoprávnené narušenie zásady právnej istoty.

Sťažovateľ namieta, že dôvodom preskúmania mimoriadneho dovolania bolo domnelé nesprávne posúdenie „hrubej nedbanlivosti“, a tiež domnelé nesprávne posúdenie rozloženia dôkazného bremena, čo podľa názoru sťažovateľa nepredstavuje mimoriadne a výnimočné dôvody na znovuotvorenie právoplatne ukončeného obchodnoprávneho sporu...».

V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na rozsudok Sizintseva a ostatní proti Rusku z 8. apríla 2010: „ESLP v predmetnej veci jasne uviedol, že iné posúdenie veci niektorým z účastníkov konania oproti hodnoteniu vyslovenému prvostupňovým súdom a odvolacím súdom nie je takou mimoriadnou okolnosťou, ktorá by oprávňovala zasiahnuť do garancií poskytovaných prostredníctvom princípu právnej istoty.“ Sťažovateľ uviedol, že tento názor je konštantný a ESLP ho zopakoval aj vo veciach Abdullayev proti Rusku, Sutyazhnik proti Rusku a Kot proti Rusku.

Pokiaľ ide o námietku generálneho prokurátora o skúmaní, či sťažovateľ nenadobudol zmenku zlomyselne alebo či sa pri jej nadobúdaní neprevinil hrubou nedbanlivosťou podľa § 10 zákona č. 191/1950 Sb. Zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov (ďalej len „zmenkový zákon“), sťažovateľ uviedol, že konajúce súdy

«sa s vyššie uvedenou otázkou zaoberali a aj vysporiadali, k čomu odvolací súd výslovne uviedol, že z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyplynulo, že na sťažovateľa bola zmenka prevedená už ako perfektná a S. sa v konaní nepodarilo preukázať, že sťažovateľ v čase jej nadobudnutia nekonal dobromyseľne alebo že sa previnil hrubou nedbanlivosťou (str. 9 rozsudku Krajského súdu v Bratislave).

Navyše, sťažovateľ považuje na tomto mieste za dôležité poukázať na ustanovenie § 10 ZZaS, ktoré z pohľadu sťažovateľa predstavuje právnu normu s tzv. abstraktnou hypotézou, nakoľko obsahuje pojmy „zlomyselne“ a „hrubá nedbanlivosť“ bez bližšieho vymedzenia ich obsahu. Námietke generálneho prokurátora SR, že konajúce súdy nesprávne vyložili ustanovenie § 10 ZZaŠ, ak mali za to, že žalobca nekonal pri nadobudnutí zmenky s hrubou nedbanlivosťou, a ak nezistovali obsah a spôsob vykonania vyplňovacieho práva, nemožno podľa názoru sťažovateľa vyhovieť.».

V súvislosti s interpretáciou právnej normy s abstraktnou hypotézou poukázal sťažovateľ na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 218/2007 z 13. októbra 2008, podľa ktorého «je vždy úlohou súdu, aby podľa svojho uváženia, s ohľadom na okolnosti prípadu, sám túto hypotézu vymedzil. ...

Sťažovateľ... má za to, že vymedzenie obsahu pojmu „zlomyselnosť“ či pojmu „hrubá nedbanlivosť“ spočívalo výlučne na konajúcich súdoch, a to so zohľadnením špecifik konkrétneho prípadu, pričom odvolací súd sa so zisteniami a závermi súdu prvého stupňa v celom rozsahu stotožnil, a teda sťažovateľ tvrdí, že pokiaľ S. nepreukázal, že k takému konaniu sťažovateľa došlo, konajúce súdy podľa názoru sťažovateľa na základe preukázaných skutočností správne dospeli k názoru, že námietky S. uplatnené voči vydanému zmenkovému platobnému rozkazu sú nedôvodné, a sťažovateľ preto nevidí oprávnenosť napadnutia dotknutých rozhodnutí mimoriadnym opravným prostriedkom.

Ani ďalší dôvod uvedený generálnym prokurátorom SR, že konajúce súdy zaťažili konanie inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci z dôvodu, že konajúce súdy si nesprávne vyložili rozsah a rozloženie dôkazného bremena (str. 7-9 doplnenia dôvodov mimoriadneho dovolania) nemožno vo svetle judikatúry ESLP vyhodnotiť za taký mimoriadny a výnimočný dôvod, ktorý by oprávňoval Najvyšší súd SR

prelomíť právoplatnosť a záväznosť súdneho rozhodnutia, pretože v danom prípade nebolo podľa názoru sťažovateľa možné odkloniť sa od princípu právneho štátu a právnej istoty. ...

Keďže posúdenie rozloženia dôkazného bremena je otázkou skutkovou, v duchu podstaty a účelu mimoriadnych opravných prostriedkov, v rámci ktorých môžu byť predmetom preskúmania výlučne otázky právne a nie otázky skutkové, došlo podľa názoru sťažovateľa k porušeniu práva na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, a to v dôsledku neoprávneného zásahu do zásady právnej istoty ako aj do princípu právneho štátu v súlade s vyššie uvedenou judikatúrou ESLP.»

S poukazom na § 243a ods. 2 OSP sťažovateľ uviedol, že dovolací súd nevykonáva dokazovanie a nemôže ani preskúmať hodnotenie dôkazov vykonaných súdom nižšieho stupňa, okrem prípadov, ak rozhodnutie vychádza zo skutkového zistenia, ktoré nemá v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní [§ 241 ods. 2 písm. c) OSP].

„Na základe vyššie uvedených dôvodov a vo svetle Dohovoru a judikatúry ESLP sa sťažovateľ nestotožňuje so záverom Najvyššieho súdu SR, že dôvody uvedené generálnym prokurátorom SR v mimoriadnom dovolaní možno považovať za opodstatnené na to, aby bolo možné mimoriadnemu dovolaniu vyhovieť. Úspešné napadnutie posúdenia zisteného skutkového stavu príslušnými súdmi uplatnením mimoriadneho opravného prostriedku z dôvodu, že v predmetnom spore dospel niektorý z účastníkov konania k odlišným skutkovým a právnym záverom, či už ohľadom vyhodnotenia, či sťažovateľ konal hrubo nedbanlivo, alebo ohľadom posúdenia, ktorá strana sporu znášala dôkazné bremeno, predstavuje podľa sťažovateľa porušenie princípu právneho štátu z dôvodu neoprávneného odklonu od princípu zachovania právnej istoty.

... pokiaľ žalovaný (S.) mal námietky voči postupu súdu prvého stupňa pri hodnotení výsledkov dokazovania, tieto uplatnil už v konaní o odvolaní... pričom odvolací súd... napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa preskúmal a s námietkami sa náležite vysporiadal.“

Sťažovateľ tiež namieta, že postupom najvyššieho súdu v predmetnom konaní a jeho rozhodnutím došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu nestranným a nezávislým súdom. V súvislosti s týmto tvrdením sťažovateľ uviedol, že generálny

prokurátor je „ústavným činiteľom a zodpovednosť za jeho konanie tak nesie samotný štát (SR).

... generálny prokurátor SR... je v predmetnom prípade prepojený s odporcom... je preto neprípustné, aby v dotknutom mimoriadnom opravnom konaní došlo v súkromnoprávnej veci k intervencii zo strany štátu... v posudzovanom prípade došlo k poskytnutiu právnej ochrany záujmom štátu (SR) spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s garanciami práva na spravodlivé súdne konanie...“.

V tejto súvislosti sťažovateľ uviedol, že na podaní mimoriadneho dovolania bol prítomný „*politický a ekonomický štátny záujem a nie záujem na ochrane zákonnosti súdneho rozhodovania*“.

Sťažovateľ vyslovil pochybnosti o nezaujatosti a nestrannosti najvyššieho súdu z dôvodu, že generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní uviedol, že konajúce súdy mali prihliadnuť pri hodnotení, či konanie sťažovateľa bolo nedbanlivé, na to, že *«dotknutej zmenky sa tiež týkala značne medializovaná „kauza tzv. D. zmeniek“ s tým, že bolo všeobecne známe, že S. zmenky odmieta preplatiť.*

Sťažovateľ tvrdí, že je neprijateľné a v rozpore s princípmi právneho štátu, aby sa súd pri rozhodovaní vo veci nechal ovplyvniť verejnou mienkou a tiež vyhlásením vlády SR..., že sa necíti byť viazaná záväzkami súkromnej právnickej osoby... s 51% majetkovou účasťou štátu...».

V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na závery ESĽP, ktoré vyslovil v rozsudku vo veci Parlov-Tkalčič proti Chorvátsku z 22. decembra 2009 a vo veci Grécke rafinérie Stran a Stratis Andreadis proti Grécku z 9. decembra 1994.

„Navyše sťažovateľ upozorňuje aj na skutočnosť, že v privatizačnej zmluve uzavretej medzi SR a konzorciom spoločností E.ON Ruhrgas a Gaz de France bol dohodnutý sľub odškodnenia, čo prakticky znamená, že vyplatenie nároku priznaného sťažovateľovi z dotknutej zmenky by musela v konečnom dôsledku znášať SR. Sťažovateľ sa preto dôvodne domnieva, že aj z tohto dôvodu je daný záujem štátu (SR) na tom, aby nároky zo zmeniek

vystavených zo strany S. neboli oprávneným subjektom súdmi nielen priznané, ale aby neboli ani nikdy vykonané.“

Podľa sťažovateľa postupom najvyššieho súdu v namietanom konaní a jeho uznesením došlo k porušeniu jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu. V tejto súvislosti poukázal na judikatúru ESLP, pričom uviedol, že *„právoplatne priznaný nárok sťažovateľa rovnako požíva ochranu podľa čl. 1 Dodatkového protokolu...“*

Sťažovateľ mal preto legitímne očakávanie, že právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu zamedzí vývoju ďalšieho sporu v tej istej veci a zabráni právnej neistote v právnom vzťahu sťažovateľa a S. a tiež, že... rozsudok... bude aj vykonaný. ...

Sťažovateľ zdôrazňuje, že zásah do sťažovateľovho práva na majetok spočíval už v tom, že generálny prokurátor SR súčasne s podaním mimoriadneho dovolania navrhol odložiť vykonateľnosť rozhodnutí napadnutých mimoriadnym dovolaním, ktorá vo svetle ustanovenia § 243ha ods. 1 OSP bola odložená už doručením mimoriadneho dovolania Najvyššiemu súdu SR dňa 10. júna 2009. ... podanie mimoriadneho dovolania bolo motivované cieľom poskytnúť ochranu záujmom štátu, ktorý sa v dôsledku právoplatného priznania nároku sťažovateľa na zaplatenie pohľadávky vyplývajúcej z dotknutej zmenky ocitol vo vzťahu k sťažovateľovi v postavení dlžníka.“

Sťažovateľ doplnil svoju sťažnosť podaním z 11. novembra 2010 doručeným ústavnému súdu 15. novembra 2010, v ktorom poukazuje na závery prijaté na 82. plenárnom zasadnutí Benátskej komisie konanom 12. – 13. marca 2010. V tejto súvislosti uviedol:

„Benátska komisia zdôrazňuje princíp, že súdne rozhodnutia by nemali byť preskúmané mimo odvolacieho konania. Najmä nie prostredníctvom protestu prokurátora alebo iného štátneho orgánu mimo lehoty na podanie odvolania.“

Sťažovateľ poukázal na odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a uviedol, že *„v predmetnej právnej veci u Porušiteľa došlo k nenáležitému vplyvu, ktorý*

mal dopad na nezávislosť súdu, t. j. Porušiteľ bol ovplyvnený vonkajšími vplyvmi čo v konečnom dôsledku okrem iného ovplyvnilo napadnuté rozhodnutie vydané Porušiteľom“.

V kontexte s rozsudkom ESLP vo veci Grécke rafinérie Stran a Stratis Andreadis proti Grécku poukázal sťažovateľ na novelizáciu Občianskeho súdneho poriadku.

«Sťažovateľ... poukazuje na skutočnosť, že k obdobnému zásahu štátu (SR) s cieľom ovplyvniť súdne riešenie sporu došlo koncom roka 2008, kedy... Národná rada SR... účelovo, v súvislosti s tzv. „kauzou TIPOS“, uzákonil[a] zmenu resp. doplnenie existujúcej legislatívy, aby tak umožnil[a] napadnúť právoplatné rozhodnutia vnútroštátnych súdov prostredníctvom využitia inštitútu mimoriadneho dovolania.

... účelová novelizácia právnej normy s retroaktívnym účinkom bola nežiadúcim sprievodným javom „kauzy TIPOS“. Navyše, novelizácia OSP bola uskutočnená na základe návrhu vlády SR formou skráteného legislatívneho konania.

... celý proces od navrhnutia až po schválenie novely OSP prebehol v rekordne krátkom čase...»

V tejto súvislosti poukázal sťažovateľ na rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 3/00 a sp. zn. PL. ÚS 10/04.

Na základe týchto skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; základné právo sťažovateľa ako účastníka konania na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky; princíp právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu nezávislými a nestrannými súdmi podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 141 ods. 1 v spojení s čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; základné

právo sťažovateľa na majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľa na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; ako aj základné právo sťažovateľa podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 55 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5M Obdo 4/2009 z 12. mája 2010 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5M Obdo 4/2009 z 12. mája 2010 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie, a to časť v sume zodpovedajúcej súčtu výšky zmenkovej sumy 400.000.000,- Kč so 6 %-ným úrokom od 2. 11. 2005 do zaplatenia, zmenkovej odmeny 1.333.333,- Kč a náhrady trov konania vo výške 3.783.150 Sk (125 577,57EUR), náhrady trov konania o námietkach 7 699 731 Sk (255 584,24 EUR), náhrady trov odvolacieho konania vo výške 85 196,25 EUR ako náhrada spôsobenej majetkovej ujmy a časť v sume 300 000 EUR ako náhrada spôsobenej nemajetkovej ujmy, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu... do pätnástich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Návrh na primerané finančné zadosťučinenie sťažovateľ odôvodnil tým, že zrušením rozsudkov, ktorými sa právoplatne skončilo konanie, sa opäť vyvolal „stav právnej neistoty v dôležitej veci týkajúcej sa priznania vysokej peňažnej pohľadávky sťažovateľa voči S.“, pričom došlo aj k porušeniu jeho základného práva na „poskytnutie adekvátnej súdnej ochrany, ale aj do... základného ústavného práva na ochranu majetku... aj k neoprávnenému zásahu do zmluvnej voľnosti [sťažovateľa]... V konečnom dôsledku rozhodnutie Najvyššieho súdu SR veľmi negatívne ovplyvnilo a obmedzilo rozvoj podnikateľských aktivít sťažovateľa.“

Najvyšší súd sa na základe výzvy ústavného súdu v liste doručenom ústavnému súdu 26. apríla 2011 vyjadril k sťažnosti sťažovateľa, pričom o postavení generálneho prokurátora v súvislosti s podaním mimoriadneho dovolania uviedol:

„Procesná spôsobilosť generálneho prokurátora na začatie mimoriadneho dovolacieho konania pritom neznamená, že generálny prokurátor sa stáva účastníkom tohto dovolacieho konania, je však jeho subjektom a zákonným sprostredkovateľom zabezpečenia ochrany práv účastníkov konania a osôb rozhodnutím súdu dotknutých alebo osôb rozhodnutím súdu poškodených. Napriek špecifickému postaveniu generálneho prokurátora v konaní o mimoriadnom dovolaní, rozhodnutie o tomto mimoriadnom opravnom prostriedku je v konečnom dôsledku plne v pôsobnosti nezávislého súdu, ktorý je povinný sa vecou zaoberať. V súvislosti s tvrdením sťažovateľky o subjektívnej úvahe generálneho prokurátora pri podaní mimoriadneho dovolania, osobitne poukazujeme na to, že súd právnym názorom generálneho prokurátora nie je viazaný, prokuratúra ako orgán ochrany práva nie je voči súdu vo vzťahu nadradenosti a nijakým spôsobom nemôže zasahovať do jeho nezávislosti a nestrannosti. Znamená to, že súd po prerokovaní veci a jej objektívnom posúdení, môže rozhodnúť inak, než ako navrhol generálny prokurátor.“

K námietke sťažovateľa o porušení jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a o porušení základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu najvyšší súd poukázal na odôvodnenie namietaného uznesenia s tým, že najvyšší súd *„sa v posudzovanom prípade s dovolacími dôvodmi, ktoré ho viedli k zrušeniu napadnutých rozhodnutí, vysporiadal ústavne konformným spôsobom, tak, ako na to poukázala predsedníčka senátu v odôvodnení sťažovateľkou vytýkaného uznesenia a tohto sa súd naďalej pridržiava. Z týchto dôvodov najvyšší súd považuje rozhodnutie dovolacieho súdu za vecne správne, riadne a zrozumiteľne odôvodnené, zodpovedajúce ustanoveniu § 157 ods. 2 O. s. p., bez prvkov arbitrárnosti. ...*

V posudzovanom prípade... k porušeniu ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj princípov spravodlivého procesu vyjadrených v čl. 6 ods. 1 dohovoru, primárne nedošlo, a preto porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy konštatovať nemožno.“

Na základe citovaného najvyšší súd navrhol sťažnosť sťažovateľa odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Sťažovateľ na základe výzvy ústavného súdu v liste doručenom ústavnému súdu 16. januára 2012 zaujal svoje stanovisko k vyjadreniu najvyššieho súdu zo 7. apríla 2011, ktorý sa však vyjadril len k niektorým skutočnostiam uvedeným v jeho sťažnosti. Vo svojom stanovisku sťažovateľ uviedol:

„... Porušiteľ, bez toho, aby sa akokoľvek zaoberal argumentáciou Sťažovateľa uvedenou v podanom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora SR zo dňa 4. septembra 2009, prisvedčil námietkam generálneho prokurátora SR. ... Sťažovateľ sa vo svojom vyjadrení podrobne venoval jednotlivým námietkam generálneho prokurátora SR, pričom žiadal, aby dovolací súd mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora SR zamietol a zrušil odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia, v dôsledku odkladu vykonateľnosti hrozil vznik značnej hospodárskej škody a iného vážne nenapraviteľného následku Sťažovateľovi, ktorý nemohol užívať svoj majetok. Porušiteľ sa vyššie uvedeným vyjadrením Sťažovateľa vôbec nezaoberal, keďže sa v odôvodnení svojho uznesenia z 12. mája 2010, č. k. 5M Obdo 4/2009 s argumentáciou Sťažovateľa nevysporiadal.

Vo Vyjadrení Porušiteľa absentuje akékoľvek vysporiadanie sa s doloženou judikatúrou ESLP vo vzťahu k štátom, ktoré mali obdobnú právnu úpravu, a vo vzťahu ku ktorej bolo identifikované porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Nepochybné je, že tak ako Sťažovateľ (z napadnutého uznesenia Porušiteľa) ani Ústavný súd SR (z vágneho Vyjadrenia Porušiteľa) nemajú šancu dozvedieť sa ako Porušiteľ vníma svoje vlastné odôvodnenie uznesenia resp. absenciu jeho časti vo svetle právnych argumentov Sťažovateľa.“

Sťažovateľ vo svojom stanovisku namietal odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu aj z hľadiska ustálenej judikatúry ústavného súdu a ESLP, pričom uviedol:

„Uznesenie NS SR trpí v celistvosti nedostatkom skutkových a právnych záverov, v dôsledku čoho vykazuje znaky arbitrárneho rozhodnutia a nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov.

Nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia rozsudku je teda možné považovať za porušenia práva na spravodlivé súdne konanie, a teda porušenie zákona.“

Sťažovateľ k namietanému porušeniu svojho základného práva vlastníť majetok a základného práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť postupom najvyššieho súdu v namietanom konaní a jeho uznesením z 12. mája 2010 vo svojom stanovisku uviedol:

«Zásah do Sťažovateľovho práva na majetok spočíval už v tom, že generálny prokurátor SR súčasne s podaním mimoriadneho dovolania navrhol odložiť vykonateľnosť rozhodnutí napadnutých mimoriadnym dovolaním, ktorá vo svetle ustanovenia § 243ha ods. 1 OSP bola odložená už doručením mimoriadneho dovolania Porušiteľovi dňa 10. júna 2009. Sťažovateľ upozorňuje, že generálny prokurátor SR svoj návrh na odloženie vykonateľnosti rozhodnutí napadnutých mimoriadnym dovolaním odôvodnil aj tým, že „predmetnými rozsudkami bol žalovaný, ktorý je akciovou spoločnosťou s majetkovou účasťou štátu, zaviazaný na zaplatenie mimoriadne vysokého peňažného plnenia.“ Vyššie uvedené skutočnosti podľa názoru Sťažovateľa preukazujú, že podanie mimoriadneho dovolania bolo motivované cieľom poskytnúť ochranu záujmom štátu, ktorý sa v dôsledku právoplatného priznania nároku Sťažovateľa na zaplatenie pohľadávky vyplývajúcej z dotknutej zmenky ocitol vo vzťahu k Sťažovateľovi v postavení dlžníka.»

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto

interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch do týchto práv alebo slobôd rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Sťažovateľ v prvom rade namieta, že inštitút mimoriadneho dovolania nie je v súlade s požiadavkami čl. 6 ods. 1 dohovoru, a v tejto súvislosti namieta, že uplatnením inštitútu mimoriadneho dovolania došlo k porušeniu jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Poukazuje pritom na judikatúru ESLP.

Ďalej sťažovateľ tvrdí, že postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 M Obdo 4/2009 a jeho uznesením z 12. mája 2010 došlo

- k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Toto tvrdenie sťažovateľ odôvodňuje tým, že neboli dané zákonné dôvody na pripustenie mimoriadneho dovolania, resp. že dôvody, ktoré generálny prokurátor uviedol v mimoriadnom dovolaní, s prihliadnutím na judikatúru ESLP nepredstavujú „*mimoriadne a výnimočné dôvody na*

znovuotvorenie právoplatne ukončeného obchodnoprávneho sporu“ a tiež nejde o dôvody, ktoré by odôvodňovali zásah do záväznosti a nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, čím došlo aj k zásahu do princípu právnej istoty a princípu právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy;

- k porušeniu základného práva na súdnu ochranu nestranným a nezávislým súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 141 ods. 1 ústavy a čl. 144 ods. 1 ústavy z dôvodu, že postavenie generálneho prokurátora sa prelína so žalovaným, v ktorom má štát väčšinový majetkový podiel, pričom sťažovateľ tvrdil, že podaním mimoriadneho dovolania *„došlo k poskytnutiu právnej ochrany záujmom štátu (SR) spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s garanciami práva na spravodlivé súdne konanie“*, a tiež, že ingerenciou generálneho prokurátora došlo k zásahu do dispozičného princípu a autonómie vôle. Poukázal tiež na to, že je *„neprijateľné a v rozpore s princípmi právneho štátu, aby sa súd pri rozhodovaní vo veci nechal ovplyvniť verejnou mienkou a tiež vyhlásením vlády SR“*;

- k porušeniu základného práva účastníka na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy;

- k porušeniu jeho základného práva na majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu vzhľadom na to, že mal *„legitímne očakávania, že právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu zamedzí vývoju ďalšieho sporu v tej istej veci a zabráni právnej neistote v právnom vzťahu sťažovateľa a S. a... že nárok zo zmenky, ktorý mu bol priznaný... súdom... bude aj vykonaný...“*;

- k porušeniu jeho základného práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 55 ods. 1 a 2 ústavy, pričom porušenie tohto základného práva v sťažnosti osobitne neodôvodnil.

II.1 K namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uplatnením inštitútu mimoriadneho dovolania

Mimoriadne dovolanie podľa § 243e a nasl. OSP je oprávnený podať len generálny prokurátor, a to na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu [s výnimkou zákonom taxatívne ustanovených

prípadoch, keď je generálny prokurátor oprávnený podať mimoriadne dovolanie aj bez podnetu (podľa § 243e ods. 4 OSP)], ak zistí,

- že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243 OSP), a
- ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Sťažovateľ namieta, že inštitút mimoriadneho dovolania je v rozpore s čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd poukazuje v tejto súvislosti v prvom rade na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sa možno brániť len proti porušeniam základných práv individuálnymi, a nie normatívnymi právnymi aktmi. Preto nemožno v konaní o takejto sťažnosti vysloviť, že k porušeniu ústavou garantovaného práva došlo priamo ustanovením normatívneho právneho aktu, ale iba jeho konkrétnou aplikáciou (IV. ÚS 306/08, m. m. III. ÚS 18/02).

Ústavný súd ďalej poznamenáva, že je v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy viazaný prezumpciou ústavnosti normatívnych právnych aktov a ich súladu s príslušnými medzinárodnými zmluvami. Na posúdenie ich ústavnosti slúži iný typ konania (konanie o súlade právnych predpisov) (m. m. IV. ÚS 253/08, tiež II. ÚS 40/00, II. ÚS 19/01). V konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemôže ústavný súd uplatniť právomoc, ktorou disponuje v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy. Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre predovšetkým zdôrazňuje, že „každé konanie možno začať len ako samostatné konanie a len na návrh oprávnených subjektov, a preto žiadne z nich nemôže tvoriť súčasť iného druhu konania pred ústavným súdom a na základe jeho vlastného rozhodnutia. Ústavná a zákonná úprava konaní pred ústavným súdom ich preto koncipuje výlučne ako samostatné konania a nepripúšťa možnosť uskutočniť ich aj v rámci a ako súčasť iného druhu konania (konaní) pred ústavným súdom.“ (II. ÚS 66/01, tiež II. ÚS 184/03, III. ÚS 184/06, IV. ÚS 314/07).

Na základe citovaných právnych názorov preto ústavný súd uvádza, že v predmetnom konaní je oprávnený posúdiť len to, či konkrétna aplikácia ustanovení

Občianskeho súdneho poriadku o mimoriadnom dovolaní bola v súlade s obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a nie súlad inštitútu mimoriadneho dovolania ako takého s čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil (II. ÚS 336/09, IV. ÚS 226/2010, IV. ÚS 192/2011), že v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemožno skúmať súlad na vec aplikovaných právnych predpisov s označenými článkami ústavy alebo medzinárodného dohovoru (pozri čl. 125 ods. 1 ústavy). Táto právomoc v súlade s čl. 131 ods. 1 ústavy patrí do právomoci pléna ústavného súdu.

Mimoriadne dovolanie je špecifickým a pritom mimoriadnym opravným prostriedkom právoplatných rozhodnutí vydaných v občianskom súdnom konaní, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky (uplatňuje sa aj v iných procesných postupoch orgánov verejnej moci). Každý štát vrátane Slovenskej republiky má svoje špecifiká právneho poriadku ustanovené zákonom, ktoré orgány verejnej moci musia rešpektovať pri svojej rozhodovacej činnosti, a to aj v prípadoch, že pristúpili k dohovoru; ESĽP v zásade rešpektuje špecifiká právnych poriadkov všetkých štátov, ktoré pristúpili k dohovoru, pokiaľ nenarúšajú ochranu práv a slobôd ustanovených dohovorom a pokiaľ ESĽP nerozhodol (v individuálnych prípadoch), že takýto špecifický inštitút je v rozpore s garanciami práv a slobôd poskytovanými dohovorom.

Z judikatúry ESĽP vyplýva, že prieskum právoplatných súdnych rozhodnutí musí rešpektovať zásadu „vlády práva“ (rule of law) a princíp právnej istoty s tým, že má podliehať určitým pravidlám. Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje, že žiadna zo strán nemôže mať prístup k preskúmaniu konečného a záväzného rozhodnutia len pre účely nového prejednávania a posúdenia veci. Prieskumnú právomoc by mal nadriadený súd vykonávať len na nápravu justičných pochybení a nesprávneho výkonu spravodlivosti (to correct judicial errors and miscarriages of justice), ale nie na nové prejednanie veci. Prieskum by nemal byť skrytým odvolaním (an appeal in disguise) a možnosť dvoch právnych názorov na predmet konania nie je dôvodom na uskutočnenie takého prieskumu

(pozri napr. rozsudok ESĽP vo veci Cornif proti Rumunsku z 11. januára 2007, rozsudok vo veci Sizintseva a ostatní proti Rusku z 8. apríla 2010).

Konštantným prístupom ESĽP je, že omyl v právomoci, vážne porušenie súdneho procesu alebo zneužitie právomoci môže v zásade predstavovať fundamentálne pochybenie (fundamental defect), ktoré ospravedlňuje zrušenie rozhodnutia (rozsudok vo veci Luchkina proti Rusku z 10. apríla 2008). Európsky súd pre ľudské práva konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru z tých dôvodov, že mimoriadne odvolanie nebolo dostupné účastníkom konania, ale len generálnemu prokurátorovi, ktorý mal, čo sa týka aplikácie tohto inštitútu, voľnú úvahu, podanie mimoriadneho odvolania nepodliehalo žiadnemu časovému obmedzeniu a pripustenie tohto inštitútu najvyššou súdnou inštanciou zmarilo celé súdne konanie, ktoré bolo právoplatne rozhodnuté (res judicata), s tým, že toto rozhodnutie už bolo vykonané (rozsudok ESĽP vo veci Brumărescu proti Rumunsku z 28. októbra 1999). V neskorších rozsudkoch uviedol, že postačí aj len niektorý z týchto dôvodov na záver o porušení čl. 6 ods. 1 dohovoru [napr. rozsudok vo veci SC Maşinexportimport Industrial Group SA proti Rumunsku z 1. decembra 2005, vo veci Cornif proti Rumunsku z 11. januára 2007, vo veci Tripon proti Rumunsku (č. 1) z 23. decembra 2008].

Uvedená judikatúra nie je na posudzovanú vec aplikovateľná, pretože v preskúmvanej veci mimoriadne dovolanie podal generálny prokurátor na podnet žalovaného, t. j. účastníka konania, pri výkone tejto právomoci bol obmedzený zákonnou lehotou na jeho podanie (§ 243g OSP) a zákonnými podmienkami ustanovenými na podanie mimoriadneho dovolania (§ 243e ods. 1 OSP).

Pokiaľ ide o dôvody, na základe ktorých najvyšší súd zrušil predmetné rozsudky, ústavný súd dospel k záveru, že tieto dôvody sú dostatočne presvedčivé aj podľa judikatúry ESĽP. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje predovšetkým na nesprávne rozloženie dôkazného bremena, na ktoré poukázal najvyšší súd vo svojom uznesení z 12. mája 2010, ktoré vo svojich účinkoch môže byť prejavom arbitrárnosti konania súdu a jeho rozhodnutia. Posúdenie dôkazného bremena je súčasťou zisťovania skutkového stavu a hodnotenia dôkazov (m. m. II. ÚS 400/09), avšak zahŕňa aj aplikáciu a interpretáciu

hypotézy hmotnoprávnej normy, od ktorej sa odvíja rozloženie dôkazného bremena. Správne rozloženie dôkazného bremena vedie k vymedzeniu zisťovaných skutočností a je nevyhnutým predpokladom na správne uplatnenie zodpovednosti účastníka za neunesenie dôkazného bremena, a tým priamo aj k obsahu výroku rozhodnutia vo veci samej. Nesprávne rozloženie dôkazného bremena spravidla vedie k diametrálne odlišnému výroku rozhodnutia. Za určitých okolností môže byť potom táto procesná chyba vo svojich účinkoch prejavom svojvôle, t. j. arbitrárnosti zo strany konajúceho súdu, ktorý napr. neúmerne zaťaží dôkazným bremenom jedného účastníka, nesprávne uplatní jeho zodpovednosť za neunesenie dôkazného bremena a následne rozhodne v neprospech tohto účastníka. Tieto závery sú zrejmé aj z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu z 12. mája 2010, pretože v závislosti od rozloženia dôkazného bremena a určenia, ktoré dôkazné bremeno bude mať prednosť, poukazuje aj na možnosť hodnotiť predmetnú zmenku ako vistazmenku na základe zákonnej fikcie podľa čl. I § 76 ods. 2 zmenkového zákona a na možnosť premlčania nároku zo zmenky.

Okolnosti tohto prípadu naznačujú, a zbral ich do úvahy aj najvyšší súd pri svojom rozhodovaní, že okresný súd a krajský súd rigidnou aplikáciou zásady, že v konaní o námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu znáša dôkazné bremeno žalovaný, jednostranne a neúmerne zaťažili žalovaného dôkazným bremenom, ktorá aj podľa názoru ústavného súdu je v danom prípade vo vzťahu k žalovanému tvrdá. Uvedenú zásadu totiž nemožno chápať tak, že vždy a za každých okolností dôkazné bremeno znáša žalovaný. Toto procesné pochybenie vo svojich dôsledkoch sa javí byť až prejavom arbitrárnosti zo strany okresného súdu a krajského súdu, pretože vedie k popretiu účelu a významu ustanovení Občianskeho súdneho poriadku o procesnom dokazovaní a príslušných ustanovení zmenkového zákona a zároveň má priamy vplyv na obsah výroku meritórneho rozhodnutia. Z týchto dôvodov dospel ústavný súd k záveru, že v predmetnej veci nejde len o dva odlišné právne názory na vec, ale o takú vadu konania, ktorá aj v zmysle judikatúry ESĽP je dostatočným dôvodom na zrušenie právoplatného rozhodnutia tak krajského súdu, ako aj okresného súdu.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z hľadiska splnenia zákonom ustanovených podmienok na podanie mimoriadneho dovolania

Základom argumentácie sťažovateľa v tejto časti sťažnosti je v zásade jeho nesúhlas s právnym názorom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu. Sťažovateľ tvrdí, že generálnym prokurátorom namietané dôvody nie sú dovolacími dôvodmi, prípadne že vo svetle judikatúry ESLP nie sú dostatočne závažné pre zrušenie právoplatných rozsudkov okresného súdu a krajského súdu.

Najvyšší súd ako súd dovolací po zistení, že boli splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e a § 243h ods. 3 OSP, a po vyhodnotení argumentácie generálneho prokurátora dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné. V odôvodnení namietaného uznesenia z 12. mája 2010 uviedol:

„Okresný súd Bratislava V vydal zmenkový platobný rozkaz zo dňa 17. 02. 2006 2 Zm 952/05-107, ktorým uložil žalovanému zaplatiť zmenkovú sumu 4 000 000 000,-- Kč so 6% - ným úrokom od 02. 11. 2005 do zaplatenia, zmenkovú odmenu 1 333 333,-- Kč a trovy konania sume 3 783 150,-- Sk. ...

Žalovaný podal včas a riadne námietky voči vydanému zmenkovému platobnému rozkazu. Obsahom námietok je nepredloženie originálu zmenky na preplatenie, nesprávne vyplnená blankozmenka - neoprávnene doplnený dátum splatnosti zmenky, spochybnenie pravosti podpisu Ing. J. D. na zmenke, nedostatok tradície pri vystavení zmenky, dvojjazyčnosť textu zmenky, porušenie nepretržitého reťazca indosamentov. Žalovaný uplatnil aj kauzálne námietky vo väzbe na ust. § 17 zákona zmenkového a šekového, že majiteľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

Prvostupňový súd zmysle ust. § 175 ods. 3 O. s. p. prejednal námietky, ktoré považoval v celom rozsahu za nedôvodné a zmenkový platobný rozkaz ponechal v platnosti. Odvolací súd odvolaním napadnuté rozhodnutie potvrdil s poukazom na ust. § 219 ods. 1 O. s. p.

Predmetom sporu je vlastná zmenka žalovanej spoločnosti ako zmenkového dlžníka, vystavenej dňa 01. 10. 1998 na rad spoločnosti S., a. s., V., na zmenkovú sumu 400 000

000,- Kč a splatnej 1. novembra 2005. Zmenka je podpísaná vystaviteľom a súčasne dlžníkom zmenky, vtedajším štatutárnym orgánom Ing. J. D., ktorého podpis je na zmenke osvedčený notárkou doložkou.“

Najvyšší súd v ďalšej časti odôvodnenia poukázal na dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. c) OSP, t. j. že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, poukázal na obsah mimoriadneho dovolania, v ktorom dovolateľ „namietal, že konajúce súdy nesprávne vyložili ustanovenie § 10 ZZŠ, ak mali za to, žalobca nekonal pri nadobudnutí zmenky s hrubou nedbanlivosťou a ak nezisťovali obsah a spôsob vykonania vyplňovacieho práva“, a v tejto súvislosti uviedol vlastné hodnotenie a vlastné závery:

„Blankozmenku možno definovať ako listinu, ktorá je zámerne na základe dohody vystavená v neúplnej forme a nie je ešte skutočnou zmenkou. Až po jej doplnení sa stane zmenkou skutočnou. Citované ustanovenie predpokladá, že bude existovať určité dojednanie o tom, ako má byť zmenka neskôr doplnená a jeho podstatou sú prípady, kedy je blankozmenka vyplnená v rozpore s vyplňovacím právom. Aj keď je zmenka vyplnená v rozpore s vyplňovacím právom, ide o zmenku platnú, ktorá zakladá pre jej majiteľa práva s ňou spojené. Dlžníkom z takejto zmenky dáva zákon len možnosť námietky, že majiteľ zmenku nadobudol v zlej viere, alebo sa pri jej nadobúdaní previnil hrubou nedbanlivosťou.

Ten, kto vydáva blankozmenku, musí mať tento úmysel. Teda, či v konkrétnom prípade ide o blankozmenku, rozhodujú subjektívne okolnosti. Musí tu byť zámer vydavateľa listinu ako blankozmenku uviesť do obehu. Nejde teda o stav objektívny. Nestačí teda len samotná skutočnosť, že listina postráda niektoré náležitosti zmenky.

Z obsahu spisu a doložených dôkazov, ako aj zo zmenky samotnej je nesporné, že bola vystavená ako neúplná. Podľa overovacej doložky notára vyplýva, že vystaviteľ zmenky -Ing. D. podpísal listinu 29. 09. 1998 a dátum vystavenia zmenky je uvedený dva dni po osvedčení podpisu 1. októbra 1998. Taktiež typ písma v textovej časti zmenky je zhodný, okrem dátumu splatnosti zmenky, z čoho je nepochybné, že dátum 1. novembra 2005 bol doplňovaný neskôr.

Prvý nadobúdateľ, ktorému neúplná zmenka bola vydaná, musí ju doplniť podľa dohody tak, ako to zodpovedá v zmenkovom styku. Preto nesmie v nej doplniť chýbajúci údaj spôsobom, ktorý by neodôvodnene zhoršil právne postavenie vystaviteľa. Keď sa tak

nestalo, môže mu blanko vystaviteľ listiny namietat', že zmenka bola vyplnená v rozpore s dohodou.

V spornom prípade nastal súvislý rad rubopisov (§ 11 ZZŠ). Prvým v rade indosamentov je uvedený indosament, ktorým previedol remitent S., a. s. zmenku na rad obchodnej spoločnosti S., a. s. dňa 07. 01. 2000, táto spoločnosť previedla zmenku rubopisom na rad R. Z. dňa 20. 12. 2000, s doložkou sine obligo, ktorý ju ďalej rubopisom previedol na rad obchodnej spoločnosti P., s. r. o., V., bez uvedenia dátumu prevodu s doložkou sine obligo a žalobca je posledným indosatárom.

Prvostupňový súd z jediného dôkazu - svedeckej výpovede R. Z. , mal za preukázané, že ku zmenke s vystaviteľom - Ing. D. mal uzavretú ústnu dohodu o vyplňovacom práve, ktorá majiteľa oprávňovala do zmenky dátum splatnosti doplniť. Takýto právny záver však nie je so svedeckých výpovedí jednoznačne možné dôvodiť. V protokole o výsluchu svedka R. Z. (č. l. 254) sa okrem iných skutočností uvádza, že doba splatnosti bola určená p. Š. v čase, keď zmenka bola prevedená obchodnou spoločnosťou S., a. s. na S., a. s. V protokole o výsluchu svedka Ing. I. Š. - predsedu predstavenstva S., a. s. (č. l. 239) svedok uvádza, že nevie, či zmenky, ktoré od obchodnej spoločnosti S., a. s. kupoval, boli vistazmenkami, alebo blankozmenkami, alebo či vôbec bola na nich uvedená splatnosť. On osobne nedoplnil žiadny údaj o splatnosti a ani nedal pokyn na doplnenie tohto údaju. Tieto svedecké výpovede navzájom nekorešpondujú a ani z jednej z nich nie je zrejmé, že tu bol zámer vystaviť zmenku ako neúplnú, resp., že došlo aspoň k neformálnej dohode s vystaviteľom zmenky o jej vyplní. Taktiež z notárskej zápisnice NZ 270/2001 N 273/2001 (č. l. 241), spísanej dňa 12. novembra 2001 vyplýva, že zmenka sa indosovala na spoločnosť S., a. s., bez vyplneného údaju o dátume splatnosti. Doložené písomnosti žalovaným (č. l. 436), jednania, konané v mesiaci august 2002 so spoločnosťou D., spochybnili vierohodnosť tvrdenia svedka - R. Z., že dátum splatnosti do zmenky bol doplnený v období od 07. 01. 2000 do 20. 01. 2000. Keďže nasledujúci rad indosamentov bol vykonaný bez uvedenia dátumu prevodu, ako aj bez uvedenia obsahu dohody o vyplňovacom práve, nie je možné ustáliť, kto a kedy doplnil údaj o splatnosti spornej zmenky.

Napriek tomu, že žalobca tvrdil, že zmenka nebola vystavená ako vistazmenka, ale ako blankozmenka, vychádzal pri nadobudnutí zmenky len z prehlásenia prevodcu zmenky, že zmeny na zmenke boli vykonané oprávnené, i keď sám prevodca (P., s. r. o., V.) mal

pochybnosti, resp. nevedel, či zmenka bola vystavená ako blanket (vid' č. 1. 159). Nepresvedčil sa, čo bolo obsahom vyplňovacieho práva, vzhľadom na skutočnosť, že dohoda bola len ústna, čo je značné riziko, nakoľko bude možné majiteľovi zmenky úspešne namietať porušenie tejto dohody.

Žalobca pri prevode cenného papieru s vysokou nominálnou hodnotou - 400 000 000,-Kč, všeobecne známou skutočnosťou, že žalovaný popiera platnosť všetkých zmienek vystavených bývalým štatutárom spoločnosti Ing. D., ako aj na dohodnuté podmienky zaplataenia kúpnej ceny, ktoré boli viazané na splnenie záväzku výstavcu - zmenkového dlžníka (článok 2 bod 2.2 zmluvy zo dňa 17. 10. 2005), sa previnil hrubou nedbanlivosťou. Ako nový majiteľ zmenky mal v rozumnom rozsahu preveriť aj údaje doterajšieho majiteľa a neuspokojiť sa len pasívne s informáciou prevodcu, že zmeny na zmenke boli vykonané dôvodne. Pri zachovaní zvyčajnej bdelosti sa mohol dozvedieť o okolnostiach neexistencii alebo existencii obsahu vyplňovacieho práva.“

Najvyšší súd v ďalšej časti odôvodnenia svojho uznesenia poukázal na dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. b) OSP, t. j. že konanie v predmetnej veci je zaťažené inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Konštatoval, že dovolateľ túto vadu namietal v súvislosti s vymedzením obsahu procesných povinností účastníkov konania, pričom uviedol:

„O vadu konania v zmysle uvedeného ustanovenia sa jedná najmä vtedy, ak pri dokazovaní súd nepostupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku. ...

Je nevyhnutné rozlišovať medzi neunesením dôkazného bremena, ktoré zaťažuje žalovaného (povinného) a hodnotením dôkazov súdmi v zmysle § 132 O. s. p. Ak žalovaný tvrdí, že žiadne vyplňovacie právo neexistovalo, resp. zmenka bola neoprávnene vyplnená a namietal žalobcovi hrubú nedbanlivosť pri jej nadobudnutí, pritom remitent nevedel v konaní uviesť žiadne relevantné skutočnosti o existencii dohody o vyplňovacom práve, nevyvrátil námietky neexistencie dohody, potom niet čo preukazovať. Dôkaz - výpoveď svedka R. Z. je absolútne spochybniteľný, nedôveryhodný a protirečivý s výpoveďou ďalšieho svedka p. Š.

Žalovaný poukázal na ustanovenie § 69 ZZŠ, podľa ktorého, ak bol text zmenky zmenený, sú tí, ktorí sa podpísali na zmenku po tejto zmene, zaviazaní podľa zmeneného textu; tí, ktorí sa podpísali prv, sú zaviazaní podľa textu pôvodného. To znamená, že zmenka v čase pred doplnením dátumu bola vytavená bez uvedenia splatnosti a jednalo sa o platnú zmenku na videnie (§76 ods. 2 ZZŠ). Zročnosť zmenky nastáva v deň, v ktorý zmenka na videnie bola predložená na platenie. Takáto zmenka musí byť predložená na platenie do jedného roku od dátumu vystavenia (§ 34 ods. 1 ZZŠ). Všetky práva zo zmenky proti príjemcovi sa premlčia za tri roky odo dňa jej zročnosti (§ 70 ods. 1 ZZŠ).

Žalovaný vzniesol námietku premlčania, na ktorú je súd povinný prihliadať v prípade opodstatnenosti námietky žalovaného, že dátum splatnosti bol na zmenke doplnený neoprávnene.

Treba prisvedčiť námietkam dovolateľa v časti I. a II., že súdy nevykonali dokazovanie v rozsahu a spôsobom uvedeným v ust § 132 O. s. p. a vznesenú námietku neexistencie vyplňovacieho práva nesprávne preniesli v rámci dôkazného bremena na žalovaného ako povinného. Neexistencia skutočností sa preukázať nedá.

Keďže uvedené skutočnosti majú zásadný význam na oprávnenosť vydania zmenkového platobného rozkazu, dovolací súd nepovažoval za potrebné zaoberať sa dôvodmi dovolateľa, uvedenými v časti III. a IV. tzv. kauzálnymi námietkami.“

Najvyšší súd na základe citovaných skutočností zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti vychádza z toho, že jeho primárnou úlohou v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy nie je podávať výklad právnych predpisov, ktoré všeobecný súd v dotknutom konaní pred ním aplikuje. Za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd je na prvom mieste zodpovedný všeobecný súd. Výklad právnej normy a jeho uplatnenie všeobecným súdom musí byť v súlade s ústavou (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy) a ústavný súd iba posudzuje, či príslušný výklad právnej normy aplikovanej v konkrétnych okolnostiach prípadu [v danej veci išlo o právne normy obsiahnuté v zmenkovom zákone a Občianskom

súdnom poriadku] nie je svojvoľný, t. j. či nie je popretím jej účelu, podstaty a zmyslu, je racionálny, a teda z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný.

Ústavný súd sa preto v rámci predbežného prerokovania sťažnosti zaoberal otázkou, či postup najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 M Obdo 4/2009 pri prerokovaní mimoriadneho dovolania a jeho uznesenie z 12. mája 2010 opodstatňujú prijatie sťažnosti na ďalšie konanie vo vzťahu k sťažovateľom formulovanej požiadavke na ochranu ústavnosti v rozsahu ním označených práv podľa ústavy a dohovoru.

Podľa § 243f ods. 1 písm. b) a c) OSP mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ak rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Inou vadou sa rozumie také porušenie procesných predpisov, ktoré mohlo mať vplyv na výrok napadnutého rozhodnutia. Ide predovšetkým o porušenie procesných práv účastníka, ktoré nemožno podriaďovať pod § 237 OSP, ale ich dôsledok sa mohol prejaviť na výsledku konania, ktorý je formulovaný vo výroku meritórneho súdneho rozhodnutia. Pri hodnotení konkrétne namietanej vady dovolací súd skúma, či by obsah výroku rozhodnutia bol iný, ak by k predmetnej vade konania nedošlo.

Nesprávne právne posúdenie predstavuje omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav, ku ktorému dochádza tak, že súd použije iný právny predpis, ako mal použiť, alebo súd aplikuje správny právny predpis, avšak ho nesprávne vyloží. Právny záver sa môže týkať bezprostredne predmetu konania, ale aj posúdenia predbežnej otázky, dôkazného bremena, viazanosti súdu rozhodnutím iného orgánu a pod.

Z odôvodnenia uznesenia z 12. mája 2010 je zrejmé, že najvyšší súd sa stotožnil s dovolacími dôvodmi generálneho prokurátora, ktoré sa týkali výkladu § 10 zmenkového zákona a hodnotenia toho, či sa sťažovateľ pri nadobúdaní zmenky previnil hrubou nedbanlivosťou, a tiež otázky dôkazného bremena v súvislosti s doplnením údajov splatnosti do textu zmenky. Základom oboch dovolacích dôvodov je zistenie vyplývajúce z konania

pred okresným súdom a krajským súdom, že zmenka bola vystavená bez uvedenia dátumu splatnosti. Sťažovateľ tvrdil, že „zmenka nebola vystavená ako vistazmenka, ale ako blankozmenka“ s tým, že sťažovateľ vychádzal pri nadobudnutí zmenky „len z prehlásenia prevodcu zmenky, že zmeny na zmenke boli vykonané oprávnené, i keď sám prevodca (P., s. r. o., V.) mal pochybnosti, resp. nevedel, či zmenka bola vystavená ako blanket“. Žalovaný tvrdil, že zmenka nebola vyplnená v súlade s vyplňovacím právom, prípadne že bola vystavená ako vistazmenka bez uvedenia údajov splatnosti. V súvislosti s touto procesnou situáciou poukázal najvyšší súd na vykonané dôkazy, a to výpovede svedkov – R. Z. a Ing. I. Š. – predsedu predstavenstva S., a. s., pričom poukázal na rozpory vo výpovediach týchto svedkov, na obsah notárskej zápisnice č. NZ 270/2001 N 273/2001 a na písomnosti predložené žalovaným „jednania, konané v mesiaci august 2002 so spoločnosťou D.“.

Na tomto skutkovom základe najvyšší súd hodnotil, či možno dospieť k právnomu záveru o tom, či sa sťažovateľ pri nadobúdaní zmenky previnil hrubou nedbanlivosťou podľa § 10 zmenkového zákona, a tiež to, či konajúce súdy správne vyhodnotili rozloženie dôkazného bremena, a teda aj zodpovednosť účastníka za to, že neboli preukázané jeho tvrdenia. Najvyšší súd poukázal na to, že sťažovateľ „pri prevode cenného papiera s vysokou nominálnou hodnotou – 400 000 000,- Kč, všeobecne známou skutočnosťou, že žalovaný popiera platnosť všetkých zmienek vystavených... Ing. D... sa previnil hrubou nedbanlivosťou“. Tento záver najvyšší súd ďalej odôvodňuje:

„Ako nový majiteľ zmenky mal v rozumnom rozsahu preveriť aj údaje doterajšieho majiteľa a neuspokojiť sa len pasívne s informáciou prevodcu, že zmeny na zmenke boli vykonané dôvodne. Pri zachovaní zvyčajnej bdlosti sa mohol dozvedieť o okolnostiach neexistencii alebo existencii obsahu vyplňovacieho práva.“

Pokiaľ ide o „rozloženie“ dôkazného bremena poukázal na to, že „ak žalovaný tvrdí, že žiadne vyplňovacie právo neexistovalo, resp. zmenka bola neoprávnené vyplnená a namietal žalobcovi hrubú nedbanlivosť pri jej nadobudnutí, pritom remitent nevedel v konaní uviesť žiadne relevantné skutočnosti o existencii dohody o vyplňovacom práve, nevyvrátil námietky neexistencie dohody, potom niet čo preukazovať. Dôkaz - výpoveď svedka R. Z. je absolútne spochybniteľný, nedôveryhodný a protirečivý s výpoveďou

d'alšieho svedka p. Š.“, a na základe týchto skutočností dospel k záveru, že konajúce súdy „*vznesenú námietku neexistencie vyplňovacieho práva nesprávne preniesli v rámci dôkazného bremena na žalovaného ako povinného. Neexistencia skutočností sa preukázať nedá.*“.

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu dospel k záveru, že závery najvyššieho súdu v sťažovateľom napadnutom uznesení a postup najvyššieho súdu v konaní, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, nemožno považovať za zjavne neodôvodnené, nemajú znaky arbitrárnosti, teda svojvôle, a preto ich ústavný súd považuje za ústavne udržateľné. Pokiaľ ide o záver najvyššieho súdu, že sťažovateľovi za citovaných okolností možno pričítať hrubú nedbanlivosť pri nadobúdaní zmenky, ústavný súd poukazuje na to, že od majiteľa zmenky pri jej nadobúdaní aj na základe výkladu § 10 zmenkového zákona možno očakávať rozumné úsilie overiť určité údaje súvisiace so zmenkou. Rozsah týchto nárokov nemožno vopred vymedziť, ich rozsah a charakter bude závisieť od konkrétnych okolností prípadu. Poznanie o tom, že ide o blankozmenku alebo že ide o zmenku, ktorá bola pôvodne nevyplnená a teraz je vyplnená nesprávne, bude vyplývať predovšetkým zo samotnej zmenky, ale ani iné prípady nemožno vylúčiť (pozri Kovařík, Z.: Zákon směnečný a šekový Komentář. Praha: C. H. BECK 2005, s. 50). Podobne sa rozumná opatrnosť očakáva pri nadobúdaní zmenky, na ktorej nesúhlasia údaje zmenkovej sumy, keď je doplnená suma neprimerane vysoká k majetkovým pomeroch dlžníka, alebo pri zaistovacej zmenke za určitých okolností možno očakávať, aby sa majiteľ presvedčil, či dlh, ktorý má byť zaistený zmenkou, stále trvá (napr. Kizlink – Spišiak: dedičia: Zmenkové právo Komentár. Šamorín: Heureka 2005, s. 88-89). Z týchto dôvodov je tento záver legitímny, vyplýva z výkladu § 10 zmenkového zákona a zo zisteného skutkového stavu, nie je arbitrárny ani zjavne neodôvodnený, a preto je ústavne udržateľný.

Pokiaľ ide o dôkazné bremeno, ústavný súd poukazuje na to, že správne rozloženie dôkazného bremena je závažnou predbežnou otázkou, je predpokladom záveru o tom, či konkrétny účastník dôkazné bremeno uniesol alebo nie, pričom tento záver priamo ovplyvňuje rozhodnutie vo veci samej. Dôkazným bremenom sa totiž rozumie procesná zodpovednosť účastníka konania za to, že v konaní neboli preukázané jeho tvrdenia a že

z toho dôvodu musel súd rozhodnúť vo veci samej v jeho neprospech. Pre neunesenie dôkazného bremena môže súd rozhodnúť v neprospech účastníka len vtedy, ak hodnotením všetkých v konaní vykonaných dôkazov nemožno urobiť záver o pravdivosti jeho tvrdení a ani o tom, že by jeho tvrdenia boli nepravdivé (pozri napr. rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21 Cdo 1241/2003 z 18. decembra 2003). V konaní o námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu je základným východiskom v rámci procesného dokazovania abstraktnosť a nespornosť zmenkového záväzku, ktorá vyplýva z hmotnoprávneho predpisu a znamená, že dlžník zo zmenky – žalovaný nesie dôkazné bremeno v konaní o námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu (§ 175 OSP) a je povinný preukázať odôvodnenosť svojich tvrdení v námietkach a ich vplyv na záväzok zo zmenky (pozri napr. rozsudok Krajského obchodného súdu v Brne z 1. apríla 1994 sp. zn. 5 Cm 44/94). Uvedené ale neznamená, že žalobca nebude za žiadnych okolností zaťažený dôkazným bremenom. V prvom rade je potrebné vychádzať z toho, že zmenka nie je verejná listina, zákon neprezumuje jej pravosť a pravdivosť na listine uvedených skutočností. Významný je tiež okruh skutočností, ktoré zostali, prípadne sa stali spornými. Rozloženie dôkazného bremena určuje hypotéza príslušnej právnej normy, ktorá pomery účastníkov konania reguluje. Uvedené pravidlo možno vyjadriť aj tak, že dôkazné bremeno znáša ten účastník, v ktorého záujme je, aby súd uznal určitú skutočnosť za pravdivú (pozri napr. rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 2670/1998 z 10. októbra 2000).

V predmetnej situácii bolo nesporne preukázané, že zmenka bola vystavená bez údajov s platnosti. Sťažovateľ tvrdil, že išlo o vyplnenú blankozmenku s dohodou o vyplňovacom práve. Žalovaný tvrdil, že nešlo o blankozmenku alebo že blankozmenka bola vyplnená v rozpore s vyplňovacím právom. Okresný súd aj krajský súd sa priklonili k záveru, že žalovaný nepreukázal svoje tvrdenia – považovali ho teda za nositeľa dôkazného bremena vo vzťahu k preukázaniu, že nešlo o blankozmenku, resp. že dohoda o vyplňovacom práve nebola dodržaná. Najvyšší súd sa s týmto názorom nestotožnil a uviedol, že preukázať neexistenciu týchto skutočností nemožno, čím nepriamo naznačil, že prednosť má dôkazné bremeno sťažovateľa, ktorý by mal v prvom rade preukázať existenciu dohody o vyplňovacom práve a jej obsah. Tento záver nemožno považovať za arbitrárny, je logický

a rešpektuje zásadu, že dôkazné bremeno znáša ten účastník, v ktorého záujme je, aby súd uznal určitú skutočnosť za pravdivú. Rovnako tak odstraňuje logický rozpor, ktorý bol spojený so záverom okresného súdu a krajského súdu, podľa ktorého žalovaný mal preukázať, že dohoda o vyplňovacom práve nebola dodržaná, čo by znamenalo popieranie skutočnosti, ktorá jednoznačne v konaní nebola preukázaná a ktorej preukázanie bolo v prospech protistrany.

Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že postup najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu v namietanom konaní nebol svojvoľný, teda arbitrárny, najvyšší súd svoje závery v napadnutom uznesení primerane odôvodnil. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej konštatoval, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva na súdnu ochranu (prípadne porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu (a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) postupom a uznesením najvyššieho súdu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad príslušných ustanovení zmienkového zákona a ustanovení Občianskeho súdneho poriadku najvyšším súdom ako dovolacím súdom takéto nedostatky nevykazuje.

Z uvedených dôvodov je sťažnosť sťažovateľa zjavne neopodstatnená pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 M Obdo 4/2009 a jeho uznesením z 12. mája 2010 a namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti odmietol.

II.3 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy z dôvodu, že vo veci nerozhodoval nezávislý a nestranný súd

Jednotlivé aspekty princípu nezávislosti súdu je možné vnímať v troch rovinách. Súd predovšetkým musí fungovať nezávisle od exekutívy a svoje rozhodnutia zakladať na vlastnom slobodnom názore o skutkových okolnostiach a právnych dôvodoch. Musia tiež existovať garancie, ktoré umožnia nezávislé fungovanie súdu (napr. doživotné menovanie sudcov, ochrana pred bezdôvodným, príp. svojvoľným pozbavením funkcie, spôsob odmeňovania sudcov a pod.). A napokon, súd musí byť navonok nezávislý, preto je potrebné predchádzať akémukoľvek zdaniu závislosti súdu (napr. rozsudky ESĽP vo veciach Ringeisen proti Rakúsku zo 16. júla 1971, Langborger proti Švédsku z 22. júna 1989 a pod.).

Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd nebol nezávislý a nestranný, pričom v tejto súvislosti argumentoval vzťahom, resp. prepojením medzi generálnym prokurátorom a žalovaným, v ktorom má väčšinovú majetkovú účasť štát. Ústavný súd konštatuje, že tento vzťah nie je spôsobilý viesť k záveru o tom, že najvyšší súd nebol nezávislý a nestranný v predmetnom konaní.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že je potrebné rozlišovať medzi oprávnenou osobou na podanie mimoriadneho dovolania, zákonnými podmienkami a dôvodmi na podanie mimoriadneho dovolania a rozhodovaním o mimoriadnom dovolaní. Sťažovateľom uvádzané dôvody sa týkajú výlučne vzťahu generálneho prokurátora a žalovaného a smerujú tiež k spochybneniu ústavnosti inštitútu mimoriadneho dovolania a jeho súladu s dohovorom. Tieto námietky v časti nemôžu byť predmetom konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (bližšie pozri odôvodnenie bodu II.1) a tiež nijako nespochybňujú nezávislosť a nestrannosť najvyššieho súdu, ktorému je zverené rozhodovanie o mimoriadnom dovolaní. Skutočnosť, že žalovaný je obchodnou

spoločnosťou s majetkovou účasťou štátu, sama osebe nijako nespochybňuje nezávislosť a nestrannosť najvyššieho súdu.

Garancie nezávislosti a nestrannosti súdov existujú aj z toho dôvodu, aby prerokovanie veci súdom a jeho rozhodnutie nebolo ovplyvnené povahou účastníka konania, teda či ide o fyzickú osobu, právnickú osobu alebo štát. Akceptovanie argumentácie sťažovateľa by viedlo k zovšeobecňujúcemu záveru, že súdy nie sú nezávislé a nestranné v konaniach, v ktorých je účastníkom štát, ktorý je však neprijateľný. Povaha účastníka konania, prípadne jeho vzťah k inému účastníkovi konania sama osebe nemá vplyv na nezávislosť a nestrannosť súdu, ktorý rozhoduje v predmetnej veci. Sťažovateľ v sťažnosti neuviedol žiadne okolnosti týkajúce sa vzťahu žalovaného, prípadne generálneho prokurátora a najvyššieho súdu, ktoré by viedli k pochybnosti o nezávislosti a nestrannosti najvyššieho súdu alebo členov senátu, ktorý rozhodoval v predmetnej veci. Ústavný súd poukazuje aj na to, že prípadné relevantné okolnosti spochybňujúce napr. nezaujatosť členov senátu najvyššieho súdu by sťažovateľ mohol uplatniť v námietke zaujatosti podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktorú ale v konaní pred najvyšším súdom neuplatnil.

K námietke sťažovateľa, že najvyšší súd prihliadol na skutočnosť, že žalovaný popiera pravosť zmienek a odmieta ich preplatiť, čím malo dôjsť k jeho rozhodnutiu pod vonkajším vplyvom, ústavný súd uvádza, že táto námietka tiež nie je spôsobilá spochybniť nezávislosť a nestrannosť najvyššieho súdu. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia je zrejmé, že najvyšší súd túto okolnosť uvádza v súvislosti s hodnotením toho, či sa sťažovateľ pri nadobúdaní zmenky previnil hrubou nedbanlivosťou, uvádza ju ako jednu zo skutočností, ktorá mohla mať vplyv na formovanie subjektívneho postoja sťažovateľa k zmenke pri jej nadobúdaní. Z tejto argumentácie nemožno odvodiť záver o tom, že najvyšší súd rozhodol na základe nenáležitého vonkajšieho vplyvu. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na to, že nezávislosť alebo nestrannosť súdu nemôže spochybniť hodnotenie správnosti jeho procesných postupov, výrokov a odôvodnení jeho rozhodnutí (m. m. III. ÚS 27/03).

V tomto kontexte sťažovateľ namietal aj údajnú účelovosť novelizácie Občianskeho súdneho poriadku uskutočnenú zákonom č. 484/2008 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 484/2008 Z. z.“), ktorá mala byť zásahom štátu prostredníctvom zákonodarnej moci do prebiehajúceho súkromnoprávneho sporu, a tým aj do nezávislosti súdnej moci. Sťažovateľ v rámci tejto argumentácie poukazuje na rozsudok ESLP vo veci Grécke rafinérie Stran a Stratis Andreadis proti Grécku z 9. decembra 1994. Ústavný súd konštatuje, že závery z tohto rozsudku nemožno v tejto veci aplikovať. Európsky súd pre ľudské práva v predmetnej veci vyslovil porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že grécky zákonodarný orgán prijal zákon, ktorý upravoval práva a povinnosti hmotnoprávneho charakteru, ktoré priamo tvorili predmet v tom čase prebiehajúceho konania, v ktorom bol účastníkom štát, pričom toto konanie sa vyvíjalo v jeho neprospech a zvrat vo veci sa docielil až prostredníctvom predmetnej novelizácie. Predmetom zákona č. 484/2008 Z. z. nie sú práva a povinnosti hmotnoprávneho charakteru, ktoré by tvorili predmet konania, ktorého sa týka sťažnosť sťažovateľa. Sťažovateľ navyše účelovosť predmetnej novelizácie odôvodňuje jej vzťahom s inou vecou, a nie s vecou týkajúcou sa sťažovateľa, preto jeho námietka v tomto smere neobstojí.

Z uvedených dôvodov je sťažnosť sťažovateľa zjavne neopodstatnená pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 M Obdo 4/2009 a jeho uznesením z 12. mája 2010 a namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu neustranným a nezávislým súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti odmietol.

II.4 K namietanému porušeniu základného práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy

Spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zahŕňa okrem iného (a predovšetkým) princíp „rovnosti zbraní“, t. j. princíp, že každá strana v procese musí mať

rovnakú možnosť hájiť svoje záujmy a že žiadna z nich nesmie mať podstatnú výhodu voči protistrane (rozsudok ESLP vo veci Delcourt proti Belgicku zo 17. januára 1970, vo veci Dombo Beheer B. V. proti Holandsku z 27. októbra 1993 a pod.). Princíp rovnosti zbraní hrá dôležitú úlohu v každom štádiu súdneho konania a vo vzťahu k rôznym subjektom. Tento princíp je *expressis verbis* vymedzený v čl. 47 ods. 3 ústavy a *implicitne* tvorí aj súčasť obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Rovnosť účastníkov súd zabezpečuje vytvorením rovnakých procesných možností na uplatnenie ich práv a plnenie ich povinností. Podstata tejto ústavnej zásady spočíva v tom, že všetci účastníci občianskeho súdneho konania (osobitne sporového konania) majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán. Nerozhoduje procesné postavenie alebo procesná pozícia účastníka, nie je podstatné ani to, ktorý z účastníkov sa stane žalobcom a ktorý z účastníkov je žalovaný (II. ÚS 35/02, IV. ÚS 126/09).

Sťažovateľ argumentoval aj v tejto súvislosti vzťahom, resp. prepojením medzi generálnym prokurátorom a žalovaným, v ktorom má väčšinovú majetkovú účasť štát. Ústavný súd konštatuje, že tento vzťah nie je spôsobilý viesť k záveru o porušení rovnosti účastníkov v konaní. Zo sťažnosti a zo súdneho spisu je zrejmé, že mimoriadne dovolanie bolo doručené sťažovateľovi a sťažovateľ sa k mimoriadnemu dovolaniu vyjadril. Sťažovateľ namietal, že najvyšší súd sa *expressis verbis* nevysporiadal v napadnutom uznesení s jeho argumentáciou. Z odôvodnenia uznesenia z 12. mája 2010 je zrejmé, akými úvahami sa najvyšší súd spravoval a na základe akých dôvodov zrušil rozsudky krajského súdu a okresného súdu. Odôvodnenie najvyššieho súdu sa týmto nepriamo vysporadúva aj s argumentáciou sťažovateľa. Z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľovi bola poskytnutá primeraná možnosť na uplatnenie jeho procesných práv a povinností.

Z uvedených dôvodov je sťažnosť sťažovateľa zjavne neopodstatnená pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 M Obdo 4/2009 a jeho uznesením z 12. mája 2010 a namietaným porušením základného

práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti odmietol.

II.5 K namietanému porušeniu základného práva na majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu a základného práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 v spojení s čl. 55 ods. 1 a 2 ústavy

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu absencia porušenia ústavnoprocených princípov vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecných súdov za porušenie základných práv sťažovateľa hmotnoprávneho charakteru, medzi ktoré patrí aj základné právo garantujúce ochranu majetku (m. m. IV. ÚS 116/05), ako aj základné právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť (m. m. IV. ÚS 146/09, III. ÚS 56/2010, III. ÚS 96/2011). Ústavný súd v súlade so svojou skoršou judikatúrou (napr. II. ÚS 78/05) aj naďalej zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, prípadne čl. 6 dohovoru. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy.

Keďže ústavný súd postup najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 M Obdo 4/2009 a jeho uznesenie z 12. mája 2010 nepovažoval za arbitrárne alebo zjavne neodôvodnené, nemohlo postupom najvyššieho súdu v namietanom konaní a jeho uznesením dôjsť ani k porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 35 ods. 1 v spojení s čl. 55 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu.

Aplikujúc uvedený právny názor na sťažnosť sťažovateľa ústavný súd dospel k záveru, že aj túto časť sťažnosti je potrebné odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. januára 2012